

Utbildningsplan

Nämnden för lärarutbildning

Speciallärarprogrammet, 90 högskolepoäng

Special Teacher Programme, 90 credits

Nivå

Avancerad nivå

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd 2009-09-15

Senast reviderad 2013-02-27 av fakultetsstyrelsen inom Nämnden för lärarutbildning
Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2013

Förkunskaper

Grundläggande behörighet för studier på avancerad nivå.

Särskild behörighet:

- Grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen eller motsvarande äldre examen. För specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling krävs dessutom att den tidigare avlagda examen omfattar ämnesstudier i svenska eller inom kunskapsområdet språk-, skriv- och läsutveckling eller annan lärarexamen kompletterad med motsvarande kunskaper. För specialisering mot matematikutveckling krävs dessutom att den tidigare avlagda examen omfattar ämnesstudier i matematik eller inom kunskapsområdet matematikutveckling eller annan lärarexamen kompletterad med motsvarande kunskaper.
- Tre års yrkeslivserfarenhet på minst halvtid som lärare efter erhållen lärarexamen.
- Svenska B
- Engelska A

Programbeskrivning

Speciallärarprogrammet leder till en yrkesexamen som speciallärare och omfattar 90 högskolepoäng (hp). Syftet är att den studerande utifrån sina pedagogiska erfarenheter ska utveckla ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt inför ett kvalificerat pedagogiskt arbete i enlighet med målen för speciallärarexamen.

Vid Linnéuniversitetet ges utbildning till speciallärarexamen med specialiseringar mot:

- språk-, skriv- och läsutveckling
- matematikutveckling
- utvecklingsstörning

Kurserna inom specialiseringarna är delvis gemensamma och samläses med specialpedagogprogrammet.

Grundläggande i utbildningen är den integrativa relationen mellan teori och praktik. Studenternas erfarenhetsgrundade kunskap är viktig för att kunna tolka det innehåll som utbildningen behandlar och därmed utveckla kompetensen kring elever i behov av särskilt stöd.

För att de studerande ska kunna utveckla sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som speciallärare för elever i behov av särskilt stöd i sin språk-, skriv- och läsutveckling, matematikutveckling eller med utvecklingsstörning, kommer innehållet att belysas utifrån individ-, grupp- och organisationsnivå.

Mål

För att uppnå speciallärarexamen gäller de allmänna målen i 1 kap. 9§ i Högskolelagen. Därutöver gäller de nationellt fastställda målen för speciallärarexamen angivna nedan under denna rubrik (Högskoleförordningen (1993:100, Bilaga 2).

Mål

För speciallärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som speciallärare för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Kunskap och förståelse

För speciallärarexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om barn och elever i behov av särskilt stöd i ett historiskt perspektiv,
- visa fördjupad kunskap om barns och elevers språk-, och begreppsutveckling och stimulans av denna,
- visa fördjupade kunskaper om bedömningsfrågor och betygssättning, och
- visa fördjupad kunskap om barns och elevers lärande och, beroende på vilken specialisering som valts, fördjupad kunskap om
  1. barns och elevers språk-, skriv- och läsutveckling,
  2. barns och elevers matematikutveckling,
  3. barn och elever med utvecklingsstörning och deras allsidiga kunskapsutveckling i relation till undervisningsämnen eller ämnesområden.

Färdighet och förmåga

För speciallärarexamen ska studenten

- visa förmåga att kritiskt och självständigt ta initiativ till, analysera och medverka i förebyggande arbete och bidra till att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer,
  - visa förmåga att delta i arbetet med att utforma och genomföra åtgärdsprogram för enskilda elever i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer,
  - visa förmåga att, beroende på vilken specialisering som valts, vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i frågor som rör
    1. barns och elevers språk-, skriv- och läsutveckling,
    2. barns och elevers matematikutveckling,
    3. lärande och kunskapsutveckling hos barn och elever med utvecklingsstörning,
  - visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever,
  - visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter för individen i de lärmiljöer där barnet eller eleven får sin undervisning och vistas under förskole- eller skoldagen, och
  - visa fördjupad förmåga till ett individanpassat arbetssätt för barn och elever i behov av särskilt stöd.
- För specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling ska också studenten
- visa förmåga att kritiskt granska och tillämpa metoder för att bedöma barns och

elevers språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling.

Värderingsförmåga och förhållningsätt

För speciallärarexamen ska studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av samarbete och samverkan med andra skolformer och yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För speciallärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Lokala mål

För speciallärarexamen ska den studerande:

- visa fördjupad kunskap om betydelsen av genus, social tillhörighet och etnicitet i det specialpedagogiska arbetet,
- visa kunskap om, och förståelse för betydelsen av digitala verktyg för barn och elever i behov av stöd i språk-, skriv- och läsutveckling eller matematikutveckling, samt förmåga att praktiskt behärska grundläggande användning,
- visa kunskaper om elevers andraspråksinlärning,
- visa fördjupad förståelse för hur miljön kan verka funktionshindrande.

Innehåll och struktur

Programöversikt

Specialläraryrket är en distansutbildning med obligatoriska fysiska träffar vid Linnéuniversitetet i huvudsak varannan vecka. Utbildningen bedrivs med hjälp av en webbaserad lärplattform varför tillgång till Internet erfordras.

Utbildningen ges i tre block om 20 hp och avslutas med ett block om 30 hp.

I det inledande blocket tas olika perspektiv på specialpedagogik upp. Det syftar till att vidga studenternas syn på det specialpedagogiska området och att skapa en gemensam bas om språk- och begreppserövring ur första- och andraspråksperspektiv samt, beroende på specialisering, ge grunder i språk-, skriv- och läsutveckling, matematikutveckling eller inom fältet för utvecklingsstörning. Det första blocket syftar dessutom till att lägga en grund för ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt till den pedagogiska praktiken och reflektioner över eget och andras förhållningssätt i mötet med människors olikheter.

Det andra blocket syftar till att utveckla kunskaper om människors och grupperns olika förutsättningar, intressen och motiv i relation till olika lärmiljöer. Med samtalet som redskap utvecklas i block två den vetenskapliga och professionella progressionen. Utifrån vald specialisering fortsätter kurser specifika för specialiseringen.

I det tredje blocket fördjupas specialiseringsområdet och kompetensen att möta elever i behov av särskilt stöd. Dessutom studeras skolutveckling och ledarskap. I detta block väljer den studerande även en delkurs från någon annan specialisering.

Det fjärde blocket fokuserar på vetenskapliga frågor och professionsfrågor i relation till den kommande pedagogiska praktiken. Under detta avslutande block ska den studerande inom ramen för kursfordringarna, inom vald specialisering, genomföra ett självständigt arbete (examensarbete). Denna termin läses också en kurs med valbart tema inom specialiseringen.

Kurser i programmet:

L= läses av studenter med specialisering mot språk-, skriv- och läsutveckling.

M= läses av studenter med specialisering mot matematikutveckling.

U= läses av studenter med specialisering mot undervisning av elever med utvecklingsstörning.

Kursernas ordningsföljd kan komma att ändras.

År 1/ Block 1: Att möta och kritiskt granska det specialpedagogiska området, 20 hp

Kurs 1: Perspektiv på specialpedagogik, 10 hp (G2F)

Kurs 2: Professionellt förhållningssätt I: Erfarenhet och vetenskap, 5 hp (G2F)

Kurs 3L: Särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling I, 5 hp (A1N)

Kurs 3M: Särskilt stöd i matematikutveckling I, 5 hp (A1N)

Kurs 3U: Uppmärksamma och utreda funktionshinder i elevers lärmiljöer I, 5 hp (A1N)

Block 2: Att förstå människors olikheter i pedagogiska verksamheter, 20 hp

Kurs 1: Specialpedagogik, sociala strukturer, grupper och kulturer, 5 hp (A1N)

Kurs 2L: Särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling II, 10 hp (A1F)

Kurs 2M: Särskilt stöd i matematikutveckling II, 10 hp (A1F)

Kurs 2U: Uppmärksamma och utreda funktionshinder i elevers lärmiljöer II, 10 hp (A1F)

Kurs 3: Professionellt förhållningssätt II: Vetenskaplighet och samtal, 5 hp (A1N)

År 2/ Block 3: Att utveckla den pedagogiska verksamheten i relation till människors olikheter, 20 hp

Kurs 1L: Särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling III, 5 hp (A1F)

Kurs 1M: Särskilt stöd i matematikutveckling III, 5 hp (A1F)

Kurs 1U: Lärprocesser i särskola, gysär och särvox, 5 hp (A1F)

Kurs 2: Professionellt förhållningssätt III: Vetenskaplighet och skolutveckling, 5 hp (A1F)

Kurs 3: Kompletterande, valbar kurs (utanför vald specialisering):
*Om antal deltagare som valt kursen är för få ställs kursen in

a) Matematikutveckling med ett specialpedagogiskt perspektiv, 10 hp (G2F)

b) Språk-, skriv- och läsutveckling, 10 hp (G2F)

c) Kognitiv utveckling, 10 hp (G2F)

d) Psykosocial utveckling, 10 hp (G2F)

Block 4: Att problematisera och utveckla verksamheten, 30 hp

Kurs 1: Vetenskapliga metoder och utvärdering, 10 hp (A1F)

Kurs 2L: Särskilt stöd i språk-, skriv- och läsutveckling IV, 5 hp (A1F)

Kurs 2M: Särskilt stöd i matematikutveckling IV, 5 hp (A1F)

Kurs 2U: Specialpedagogisk kurs med valbart tema, 5 hp (A1F)

Kurs 3L: Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp (A1F)

Kurs 3M: Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp (A1F)

Kurs 3U: Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp (A1F)

Arbetslivsanknytning

För att kunskap som förvärfvas i utbildningen ska kunna vidareutvecklas och omsättas i handling, samt leda till förändringar i praktiken, är möjligheterna till reflekterande processer vid arbetsplatsen betydelsefulla. Stora delar av de arbetslivsanknutna delarna av utbildningen bygger på ett nära samarbete med skolledning och övrig personal på den egna arbetsplatsen. För studenter som under studietiden saknar lärartjänst krävs att dessa knyter kontakter med en skola.

I utbildningen ingår studiebesök och fältstudier inom olika pedagogiska verksamheter där de studerandes rektorer samt speciallärare och specialpedagoger erbjuds att delta i träffar under utbildningen.

Utlandsstudier

Inom programmet ryms möjligheter till utlandsstudier. Dessa planeras i samråd med programadministrationen i enlighet med gällande utbildningsplan och kursplaner.

Perspektiv i utbildningen

- Professionsbas och professionell progression

Professionsperspektivet i speciallärargprogrammet framträder i integrationen mellan teoretisk kunskap, samtal mellan och inom yrkesgrupper samt de arbetslivsanknutna delarna. Det är genom växelverkan mellan dessa som den studerande skapar en kunskapsbas av olika erfarenheter som ligger till grund för professionsutveckling. Den studerande utvecklar gradvis förståelse för speciallärarkyrkets olika dimensioner och samtidigt en praktisk färdighet i att planera, genomföra och utvärdera undervisning. I kursplanemålen och examinationsuppgifter betonas den professionella progressionen.

Speciallärarprofessionen kräver kommunikativ förmåga. Den studerande ska under sin utbildningstid utveckla lyhördhet samt hållbara språkliga färdigheter så att den studerande ändamålsenligt kan kommunicera sina kunskaper i samtal och skrift.

- Vetenskapligt förhållningssätt och progression

Ett vetenskapligt förhållningssätt utvecklas kontinuerligt genom studiernas nära koppling till didaktisk vetenskap och en medveten utveckling av kritiskt förhållningssätt, analysförmåga och förmåga att kommunicera sin kunskap muntligt och skriftligt. Genom att utveckla egna praktiska och teoretiska kunskaper och färdigheter samt genom att tillägna sig och kritiskt granska forskningsresultat förbereder sig den studerande för att utveckla yrkesområdet.

- Hållbar utveckling

I programmet lyfts helhetssynen på barns och elevers möjlighet till lärande och socialisation utifrån grundtanken på hållbar utveckling med hänsyn till såväl den fysiska som den psykosociala miljön och betydelse av speciallärarens roll i detta sammanhang.

- Genus

I programmet uppmärksammas olika perspektiv som berör genusfrågor och studenternas praktiska erfarenheter.

- Mångfald

Programmet fokuserar på att utbildningen ska leda till att blivande speciallärare utvecklar ett professionellt förhållningssätt för att förstå och hantera barns och ungas varierande livsvillkor.

- Internationalisering

Lärare ska i sin utbildning förberedas för att verka i en mångkulturell skola utifrån ett internationellt perspektiv. Frågor om etnicitet, interkulturalitet, demokrati och utbildning berörs i utbildningen.

I ”Handlingsplan för internationalisering gällande lärarutbildning och dess forskningsbas vid Linnéuniversitetet för år 2012-2015” beskrivs mål och åtgärder för internationaliseringsarbetet inom lärarutbildningen och dess forskningsbas vid Linnéuniversitetet.

Kvalitetsutveckling

Nämnden för lärarutbildning har det övergripande ansvaret för kvaliteten i lärarutbildningarna. De studerandes deltagande i kvalitetsarbetet sker genom studeranderepresentation i Nämnden för lärarutbildning och i beredningsorgan, samt via kurs- och programvärderingar.

Kvalitetsarbetet sker systematiskt i syfte att säkra och utveckla utbildningens kvalitet i form av måluppfyllelse och progression, samt dess relevans för avnämare och relation till aktuell forskning. Kursvärderingar genomförs under utbildningens gång. Resultat av kurs- och programvärderingar återkopplas till studenter, involverade lärare och programråd, samt finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Efter genomförda studier på programmet, motsvarande de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet, kan studenten ansöka om examen enligt följande:

Speciallärarexamen

Postgraduate Diploma in Special Needs Training

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska). Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Förkunskapskrav inom programmet

Särskilda förkunskapskrav finns för kurser inom programmet. När i programmet sådana förekommer framgår av strukturplanen i utbildningsplanen. Vilka förkunskapskraven är preciseras i respektive kursplan.

Extra kostnader för studenten

Fältstudier kan komma att medföra extra kostnader för den studerande.